

ምስ ኢትዮጵያ ዘራኽብ ደባት ተኸፍቱ ማለት

ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ጸገም ኤርትራ ተፈቲሑ ማለት አይኮነን

ሳልሳይ ክፋል

አብ ካልኣይ ክፋል፡ ንህዝብታት ኤርትራን ኢትዮጵያን ከይራኽቡ ዓገቱ ዝጸንሑ፡ ናይ ወተሃደራትን ተተኮስትን ሓጽር ምልዓሉ አወንታዊዮ። አገባብ አፈጻጸማኡ ግልጽነትን ተሓታትነትን ዝጎደሎን አብ ውሽጢ ኤርትራ ህዝባዊ ሰላም፡ ህዝባዊ ደሞክራሲ፡ ልዕልና ግዝአተ ሕጊ ምህላውን ዘይምህላውን ግምት ዘይህብ እንተኾይኑ ግን ንግበረሞ አይነጸብቆዮ ዝኸውን ምስ በለዮ ተጃሪጹ ነይሩ። እነሆ ሳልሳይ ክፋሉ ካብኡ ቀጸሉ ይቐርብ።

ኤርትራዊ ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ጸገም ብቐንዱ ናይ ኤርትራውያን ዛዕባ ምዃኑ አይካትዕን። እንተኾነ ግን ህላወ ርጉእ ኤርትራዊ ዘቤታዊ ፖለቲካውን ጸጥታውን ኩነታት፡ ንቐረባ ጎረቤትና ንዞባና ከምኡውን ንአህጉርናን ዓለምናን ዝህቦ አወንታዊ ረብሓ ብሓደ መዳይ፣ መሰረታዊ ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰል ህዝብታት ኤርትራ ዘይኸበረሉ፡ ውልቀ ምልክት ዝነገሰሉ ዝተዘርገ ፖለቲካዊ ኩነታት አብ ዘለዉ ከኣ፡ ብአንጻሩ ንቐረባ ጎረቤትና፡ ዞባና አህጉራናን ዓለምናን አዕናዊ አሉታዊ ጽልዋ ምብርካቱ ስለዘይተርፍ ድማ በቲ ካልእ ዘቤታዊ ኤርትራዊ ፖለቲካዊ ጸገም ንኤርትራውያን ጥራሕ ዝምልከትዮ ኢልካ ንጎረ ትድርብዮ ጉዳይ አይኮነን። ብኤርትራዊ ሰላምን ዕቤትን ዝርብሑ እንተሃልዮም፡ ብዘርገቡ ሰላምን ድኸነትን ኤርትራ ብቐጥታን ብተዘዋዋርን ዝህሰዩ ባህሪያዊዮ።

ስለዚ ብኤርትራዊ ናይ ጥፍአት ሓይሊ ናብ ፍጹም ውድቀት ዘምርሕ ዘሎ ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ሽግር ኤርትራ፡ ብናይ ኤርትራውያን ደለይቲ ደሞክራሲያዊ ለውጢ ቅጽበታዊ ውሁድ ስራሕ ተዓጺፉ አብ ባህሪያዊ ቦትኡ ከም ዝምለስ እሙንኳ እንተኾነ፡ ምስ ሃገረ ኤርትራ ተሻርኽና ዞባዊ ርግኣት ፈጠርና ሓባራዊ ቁጠባዊ ዕቤት ከነረጋግጽ ኢና ዝብሉ አብ ጎደባና ዝርከቡ ወገናት አካይዳኦም ምስ ኩነታት ኤርትራ አዛሚዶም ክራኡ ይግባእ። ከምኡውን ካብ ርሑቕ ብእምነ ወንጭፍ ዓለማዊ ስትራቴጂካዊ ንግዳዊ መስመር ንምቁጽጻር፡ አብ ዞባ ቀርኒ አፍሪቃ ካብ ህዝቦም ዝሓሰሉ፡ ልዑል ናይ ሃብቲ ስሰዐን ዝናን ድሌታት ዘለዎም፡ ናይ ገዛእ ርእሶም ፖለቲካዊ መንነት ዘይብሎም መራሕቲ ዓሲብካ ምስሳይ ዝብል ዝጸንሐ ዝንቡዕ ርድኢት ዘለዎም ገለ ሓያላን መንግስታት፡ ሕልዎም እንተወሓደ ካብ ምስ ውልቀ ሰብ ምስ ህዝቢ ብምዝማድ ዝያዳ ተረባሕቲ ስለ ዝገብሮም፡ ንኸብረት ሰብአውን ደሞክራሲያውን መሰል ህዝብታት ኤርትራ ግምት ክህቡ አለዎም።

ኤርትራ ንግዝይኡ ልዑላውነቱ ብዘቤታዊ ጸላኢ ዝተመንዘዐ ሓርበኛ ህዝቢ ዘለዋ ልኡላዊት ሃገርያ። ብሓቂ ብቐንዓና ምስ ኤርትራ ሓባራዊ ሽርኽና ፈጠሩ ክዓቢ ዝደሊ ኮነ፡ ንስትራቴጂካዊ አቀማምጣ ገማግም ማያዊ ባሕሪ ኤርትራ ከም መዝለሊ ተጠቐሙ፡ አብ ዞባ ቀርኒ አፍሪቃ ናቱ ጽልዋ ክህልዎ ዝሓልም ሓይሊ፡ ምስ መን ተዛትዮ ተሰማሚዑ ድሌቱ ከዐውት ከም ዝኸእል ርሑቕ ጠሚቱ ብሓላፍነታዊ ዓይኒ ክውስን ይግባእ። ኤርትራ ናይቶም ብሚሊዮናት ዝቐጸሩ ህዝብታት ሕብረ-ብሄራዊት ሃገር ደአምበር፡ ብዝኾና ናይ ታሪኽ አጋጣሚ ብእምነት ክሕደት አብ ኮረሻ ስልጣን ዝደየቡ፡ ብስም ህዝብን ሃገርን ዝዋገዩ አብ ህዝቦም ዘይኮነ አብ ናይ ግዳም ጎይቶት ዝተአማመኑ ውልቀ ሰባት ሃገር ከም ዘይኮነ ብግቡእ ምርዳእ የድሊ።

ምስ ኤርትራ ዝምድና ምፍጣር ተሻሪኽካ ምስራሕ ክሕሰብ እንከሎ፡ ብቐጥታ ምስ ብሄራትን ብሄረ-ሰባትን ህዝብታት ኤርትራ ዘራኽብካ ጥጡሕ ሕጋውን ወግዓውን ባይታ ብምፍጣርዮ ክኸውን ዘለዎ። ብዛዕባ ኤርትራ እናተዛረብካ፡ ንህዝብታት ኤርትራ ጎሲኻ ምስ ውልቀ ሰብ ምስምማዕ፡ ምስ ዝዓበደ ምዕባድዮ ዘመልክት። ንዓይ ዝሰማምዓኒ ምስ ድሌተይ ዝኸይድ መራሒ ካብ ረኽብኩ፡ አብ ሃገሩ ዋላ ባርዕ ሓዊ ይእጎድ

አይምልከተኒ አየገድሰኒ ዓይነት አካይዳ ፍጹም ሐላፍነታዊ አይኮነን። ብዝተናወሐ ናይ ኢድካ ትረኽበሉ ሕሱም ውጽኢት ከምዘምጽእ አቐዲምካ ምልባም ጽቡቕዮ።

ንኣብነት፡ ምስ ኤርትራ ዝነበረና ባእሲ ፈቲሕና፡ ክልተኣዊ ዞባዊ ጸጥታዊ ርግኣትን ቁጠባዊ ውሕደትን ክንፈጥር ኣብ ዘኽእለና ኣገዳሲ ነጥብታት ተሰማሚዕና። እዚ ተኣምራታዊ ምዕባለ ዘምጽእ፡ ማይ ዘይጠዓመ ስምምዕዮ ዝብል ዜና ምስማዕ ካብ ንጅምር ብውሑዱ ኣዋርሕ ተቆጺሩ ኣሎ። ኣብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ቅጽበታዊ ኮነ ዘገምታዊ ሓባራዊ ምዕባለ ክመጽእ፡ ብዘይካ ኣብ ሰላም ዕቤትን ውህደትን ህዝብታት ደቂሶም ዘይሓድሩ ኢሳያስን መጋበርያኡ ጉጅለ ህግደፍን ንኻልእ ኣብ ከመይነት ግብራውነቱ ዝመጽእ ሕቶ እንተዘይኮይኑ ኣወንታዊ ብስራትዮ። ስለምንታይሲ ዞባና ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ንወዲ-ሰብ ኮነ እንሰላ ዝሰማምዕ ብብዓይነቱ ኣዝርእቲ ዝፈርዮሉ ምዑዝን ጠባይ ኣየር ዘለዎ፣ ኣብ ልዕልን ትሕትን መሬት ዝርከብ ጸጋታቱ ገና ዘይተመዝመዘ፣ ብዙሕ ህዝቢ ዝነብረሉ ግን ብባዕላውን ወድዓውን ፖለቲካዊ ኩነታት፡ ርግኣትን ዕቤትን ዘይብሉ፡ ኩናትን ድኽነትን መለለይኣም ዝኾኑ ህዝብታት ዝነብርሉ ዞባ ብምዃኑ፡ ዜና ሰላምን ቁጠባዊ ውህደት እንክቃላሕ ብሃረርታ ትጽቡዮ።

እቲ ኣብ ንፋስ ዝዘራእ ዜማ ዞባዊ ሰላምን ቁጠባዊ ውህደትን ዝብገሰሉ ባይታ እንታይ ይመስል፡ ባህሪ ናይ/ዞም ተኣምራታዊ ለውጢ ከነምጽእ ኢና ዝሰብኩ ዘለው መንግስታትኻ ዝቃዶ ድዩ ዝጸባእ? ኣብ መዳይ ሕጋውነትኻ ንህዝብታቶም ሕጋውያን ወክልቲ ድዮም ኣይኮኑን? ኣብ ሃሃገሮም ዝምርሕሉ ፖሊሲታትኻ ምስቲ ዝብልዎ ዘለው ዝሰማምዕ ድዩ ዝራጸም? ብእምነ ወንጭፍ ነዚ ዞባዚ ከመሓድሩ ካብ ዝደልዩ ርእሰ ሓያለት ኮነ፡ በተሓሳስባኡም ዘይኮነ ብትካዕ ገንዘብ ልኡላውነት ህዝብታትን ልኡላውነት ሃገራትን ክዳፋሩ ካብ ዝደናደኑ ኣብ ቀረባ ርሕቀት ናይዚ ዞባ ዝርከቡ ነገስታትን ኢድ ምትእትታው ሓራ ድዮም ዝብሉ ሕቶታት ምስ እተልዕል ትረኽቦ መልሲ ክብደት ሚዛኑ ናብ ኣሉታ ዝዘንበለዮ። ስለምንታይ ፖለቲካዊ ባህሪኡም ሓደ ኣይኮነን። ኣብ ሕጋውነት መጻእካ ዘይሕጋውያን ዘይደሞክራሲያውያን ኣለውዎም። ዝምርሕሉ ፖሊሲታት ብሓሳብ ኮነ ብተግባር በበይኑዮ። ኣብ ርሑቕ ካብ ዝርከቡ ርእሰ ሓያላን ኮነ፡ ኣብ ቀረባ ርሕቀት ናይዚ ዞባ ካብ ዝርከቡ ብገንዘብም ሰባት ሸሚቶም ኅባልል ክኾኑ ካብ ዝሓልሙ ነገስታት ኢድ ምትእትታው ብግልጺ ነጻ ዘይኮኑ፡ ህዝቦምን መሬቶም ንባዕዲ ኣሕሊፎም ዝሃቡ ዕሰባት መራሕቲ ዘለውዎ ስምምዕ ምዃኑ ንምግማቱ ኣየጸገምን።

ልቢ ኢልና ንተግዘብ፡ መንግስቲ ኢትዮጵያ ብክኢላታት ዝረቐቐ፡ ኣብ ነጻን ደሞክራሲን መድረኻት ብህዝባዊ ዘተ ዝጸደቐ ሃብታም ህዝባውን ደሞክራሲያውን ሕገ-መንግስቲ (ቅዋም) ኣለዎ። ብኡ መሰረት ብናይ ምርጫ ሳንዱቕ ስልጣን ይርከብን ይሰአንን። ኣብ ምርጫ ዝተዓወተ ኣካል ንቅዋም ኣኽቢሩ ይኸይድ ይመርሕን። ሕጊ መራኽቢ ብዙሓን ኣለዎ። ንመንግስትን ንሰበስልጣን መንግስትን ዝውድሳ ጥራሕ ዘይኮነ፡ ናይ ህዝብን ሓበሬታዊ ጸምእ ዘርውያ ናይ ብሕቲ መራኽቢ ብዙሓን ማለት ረድዮ፣ ቴሌኽቭን፣ መጽሕፍት፣ ጋዜጣን ካልኣትን ብተግባር ብነጻነት ይነጥፋ ኣለዎ። ከም ኮሚሽን ሰብኣዊ መሰላት፣ ኮሚሽን ጸረ-ግዕዝይና፣ ኮሚሽን ሓባሲ ንብዓት፣ ኮሚሽን ሃገራዊ መረጻ፣ ነጻ ህዝባውያንን ሞያውያን ማሕበራት፣ ነጻነት ሃይማኖት፣ ነጻነት ዘይመንግስታውያን ትካላት፣ ነጻነት ስነ-ጥበብ፣ ነጻነት ቤት ፍርዲ ... ወዘተ ኣለዎ።

ስለዚ መንግስቲ ብዞም ካብ ህዝባዊ ሃገራዊ ቅዋም ዝተቐድሑ ንኡሳን ሕግታት ይመርሕን ይሰርሕን። ዜጋታት ኢትዮጵያ ኣብ ቅዋም ዝሰፈረ ሓንቀጻት እናጠቐሱ ንመሰሎም ይክራኽሩን ዮኸብሩን። እዚ ኣብ ሓደ ጥሕና ዘለዎ ስርዓት ክህሉ ዝግባእ ሕጋዊ ኣካይዳዮ። ኣብ ሃገረ ጅቡቲ ዘሎ ፖለቲካዊ ኩነታት ምስናይ ኢትዮጵያ ኣይወዳደር ምበር ካብ ናይ ኤርትራ ግን ኣዝዩ ዝበለጸዮ። ንኣብነት ስልጣን ብመንገዲ ህዝባዊ መረጻዮ ዝርከብ። ዝተፈላለዩ ሰልፍታት ተወዳዲረን ካብ ህዝቢ ዝበዝሐ ድምጺ ዝረኽቡዮ ዝመርሕ። ኣብ ሶማሊያ ዝተባብዕ ክምዕብል ዘለዎ ህዝባዊ ትሕዝቶ ዘለዎ ሕገ-መንግስቲ (ቅዋም) ኣሎ። ፈደራላዊ ደሞክራሲያዊ ቅርጻ መንግስቲ ኣሎ። ፖለቲካዊ ስልጣን ናይ ሓደ ጉጅለ ዘይኮነ ናይ ህዝብታትዮ።

አብ ኤርትራ ግን ጨና ናይ'ቲ አብ ኢትዮጵያ፣ ጅቡቲ፣ ሶማሊያ ዘሎ ደሞክራሲያዊ ተኸልታት የለን። ቅዋም ሃገር ኢሳያስዮ። መራሒ ሃገር ኢሳያስዮ። ባይቶ ሃገር ኢሳያስዮ። ላዕለዋይ ዳኛ ኢሳያስዮ። አዛዚ ሰራዊት ኢሳያስዮ። መራሒ ህግደፍ ኢሳያስዮ። ክኢላ ቁጠባ ኢሳያስዮ። መራሒ ንግድን ወፍርን ኢሳያስዮ። ልኡላዊ መሬት ዘካርን ዝሸይጥን ኢሳያስዮ። ምስ መንግስታት ቃሕ ከም ዝበሎ ዝዛተ ዝሰማምዓ፣ ዝጸላእ ውግእ ዝኸፍት ኢሳያስዮ። ህዝቢ ኣይኮነን ንሃገር አብ ዝምልከቱ አገደስቲ ዛዕባታት ክሳተፍ ርእይቶኡ ክህብ፣ ክውስን አብ ዝላኦ ነብሱ ክውስን አብዘይኸእለሉ ፍጹም ዓፈናዩ ዝርከብ ዘሎ። ስለዚ ንባህሪያዊ ዝምድና ናይ ክልቲአቶም አሕዋት ህዝብታት ብኣሉታ ክጸሉ ትንቦና ዘርኢ፣ ድሌት ውልቀ ሰባት ንምርዋይ ተዓጽዮ ዝነበረ ዶብ ምክፋቱ ቅኑዕ። ዞባዊ ሰላምን ቁጠባዊ ውህደት ዝብል ሓሳብ ከም ሓሳብ'ውን ድግፋ። ግን ምስ መን? ብኸመይ? እቲ ዝሰማዕ ዘሎ ጭርሖ ጸጥታዊ ርግኣትን ቁጠባዊ ውህደትን ክንፈጥር ኢና ዝብል'ዮ። እዚ ብዘይመሳሰል ፖለቲካዊ ተፈጥሮን ፖሊሲታትን ብኸመይ ግብራዊ ክኸውን ኢልካ ይሕሰብ?

ምስ ሓደ ናይ ህዝቢ ኣመኔታ ዘይብሉ ሰብ ምርኻብኻ ምስ ህዝቢ ምርኻብ ማለት ኣይኮነን። ቀጻልነት ዘለዎ ዘተአማምን ማዕባሊ ዝምድና ክህሉ መንግስታት ህዝባዊ መሰልን ረብሓን መሰረት ገይሮም ክናበቡ ኣለዎም። ንኣብነት፡ አብ ኢትዮጵያ ናይ ፖለቲካን ሕልናን እሱራት ብምሕረት ይቕረታን ይፍትሑ ኣለው። ንህንጸት ደሞክራሲያዊ ስርዓት ዓንቋፊዩ ዝተባህለ ሕግታት ይስረዝን ይመሓየሽን ኣሎ። ሕብረ-ሰልፋዊ ደሞክራሲያዊ ስርዓት ይሰፍሕን ይጥጥዕን ኣሎ። አብ ኤርትራ ግን ከባቢ 30 ዓመት ዝገበሩ ብፖለቲካውን ሃይማኖታውን እምነቶም ብትካል ጸጥታ ህግደፍ ተዓፊኖም ዝተወሰዱ ብህይወት ኣለው የለን ኣይፍለጥን። ዝኾነ ዝተመሓየሽ ነገር የለን። ሰባት ሓሳቦም ስለ ዝገለጹ ጥራሕ ሕጂ'ውን ይጭወዩን ይእሰሩን ኣለው። ዜጋታት ምክፋት ዶብ ከም ጽቡቕ ኣጋጣሚ ተጠቂሞም፣ ብዓሰርተታት ብአማኢት ዘይኮነ ብአሽሓት ምስ ስድራ ቤቶም ናብ ኢትዮጵያ ዝስግርሉ፣ እንቋዕ ብሰላም ወጻእካ/ወጻኢ ዝበሃሃልሉ ዘለው ባርባራዊ ምሕደራዮ ዘሎ። ብርግጽ እቲ ጉዳይ ዘቤታዊ ፖለቲካዊ ጸገም ኤርትራ ብምጅኑ ካብ መሰረቱ ክፍታሕ ዘለዎ፣ ብናይ ኤርትራውያን መደብን ቃልስን'ዮ። ይኹን ግን ምስ ኤርትራ ዞባውያን መሻርኽቲ ኮይኖም ክሰርሑ ዝደልዩ ወገናት ኮነ፡ አብ ዞባ ቀርኒ ኣፍሪቃ ጽልዋ ከዕርፉ ዝደልዩ አብ ርሑቕ ዝርከቡ ሓይልታት ንኤርትራ ብዝምልከት ዝገብርዎ ዘተ ዝበጽሖም ስምምዕ ኮነ ዝወስድዎ ስጉምቲ፣ ኣፍልጦን ረብሓን ህዝቢታት ኤርትራ አብ ግምት ዘተእተዊ ምጅኑ ከረጋግጹ ሞራላዊ ሓላፍነት ኣለዎምን ይግባእን።

ራብዓይ ክፋል ይቕጽል

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፣ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ 26-09-2018